

göre kişinin kesin delil olmayan, tahmini ve dedikodu cinsinden haberlerin peşinden gitmesi, bilgi sahibi olmadan tahmine göre herhangi biri hakkında maddi veya manevi zarara yol açacak şekilde konuşması ve hareket etmesi yasaklanmaktadır.

 Bilinmeyen şeyin peşine düşmek, inançla, hukuk ve ahlak gibi konuları kapsar.

 Hukuk alanı, şahitlik eden kişinin duymadığı, görülmemiş, bilmediği ve kalbinin tatmin olmadığı bir konuda yalan şahitlik etmemesi ve yalan sözümüzde yalememesi, iftiraya erkek ve kadınlar hakkında iftirada bulunmamasıdır. Ahlaki alan ise, tam bir bilgiye sahip olmadan biri hakkında konuşmaması, güvemetmemesi ve dedikodu yapmamasıdır. Bilgisizlik ise, kişinin, zan ve tahmini davranışlarının peşine düşmesine sebep olur. Hacı İbuki Mâlikî manâkî kendisine ulaşan herhangi bir haberi tâhakkîk eder, kesin bilgiye ulaşmadan olduğunu rûyâsıyla ve aklına geldiği gibi hareket edemez. Keyfi davranışarak başkalarının hakkının zayıflmasına sebep olursa o haktan dolayı ahirette ok bâyâk sorumlulukla karşılaşacağını bilir

 ;#1610;#1614;#1570;#1575;#1614;#1610;#1617;#1615;#1607;#1614;#1575;
 ;#1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614;
 ;#1575;#1614;#1605;#1614;#1606;#1615;#1608;#1570;
 ;#1575;#1616;#1606;#1618; #1580;#1614;#1570;#1569;#1614;
 ;#1603;#1615;#1605;#1618; #1601;#1614;#1575;#1587;#1616;#1602;#1612;
 ;#1576;#1616;#1606;#1614;#1576;#1614;#1571;#1613;
 ;#1601;#1614;#1578;#1614;#1576;#1614;#1610;#1617;#1614;#1606;#1615;#1608;#1570;
 ;#1575;#1614;#1606;#1618;
 ;#1578;#1615;#1589;#1616;#1610;#1576;#1615;#1608;#1575;
 ;#1602;#1614;#1608;#1618;#1605;#1611;#1575;
 ;#1576;#1616;#1580;#1614;#1607;#1614;#1575;#1604;#1614;#1577;#1613;
 ;#1601;#1614;#1578;#1615;#1589;#1618;#1576;#1616;#1581;#1615;#1608;#1575; #1593;#1614;#1604;#1614;#1609; #1605;#1614;#1575;
 ;#1601;#1614;#1593;#1614;#1604;#1618;#1578;#1615;#1605;#1618;
 ;#1606;#1614;#1575;#1583;#1616;#1605;#1616;#1610;#1606;#1614;
 ; "Ey iman edenler! Şeriatın koyduğu sınırlardan dışarıya çıkmayı adet haline getiren biri, size bir haber getirirse, ona inanmadan önce, doğru olup olmadığını iyice araştırın, yoksa bir topluluğa yanlışlıkla bilmeden kâğıtlarla bulunur, incitirsiniz de, sonra yaptığından pişmanlık duyarsınız." (Hucurât, 49/6). Çünkü
 ;#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;
 ;#1575;#1604;#1587;#1617;#1614;#1605;#1618;#1593;#1614;
 ;#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1576;#1614;#1589;#1614;#1585;#1614;
 ;#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1601;#1615;#1572;#1614;#1575;#1583;#1614; #1603;#1615;#1604;#1617;#1615;
 ;#1575;#1615;#1608;#1604;#1614;#1574;#1616;#1603;#1614;
 ;#1603;#1614;#1575;#1606;#1614; #1593;#1614;#1606;#1618;#1607;#1615;
 ;#1605;#1614;#1587;#1618;#1572;#1615;#1604;#1575;#1611;
 ; "Kulak, gâzî ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur" ve .hesaba çekilecektir. O halde tahmin ve kâğıtlarla zanna dayanarak konuşmak, gâzînlâk yaşamda haksız yere başkalarını kâğıtlarla lemek ilim ve gerçek;eğer aykırı davranışmaktadır. Konumuzu belirleyen ayette bilinmeyen şeyin arkasına düşmemekten maksat da delilsizce

hüküm vermemektir.

&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Aynı şekilde bu yasak, zanna bağlı olarak başkalarını tenkit etmeyi, başkalarının gizliliklerini araştırmayı, bilimsel gerçekleri değiştirmeyi ve buna benzer hususları da kapsar. İnsanın bilmediği bir şeyi söyemesi yahut bilmediği bir şeye göre amelde bulunması, ya da bilmediği bir şeye dayanarak başkasını kötülemesi uygun değildir. Nitekim yüce Allah şöyile buyurmaktadır:

يَآاَيُّهَا
الَّذِينَ
اَمَنُوا
اجْتَنِبُوا
كَثِيرًا
مِنَ
الظَّنِّ
&nbs;اِنَّ
بَعْضَ
الظَّنِّ
&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; "Ey iman edenler,
zandan çokça kaçının, çünkü zannın bir kısmı
günahtır. ” (Hucurât, 49/12)
&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Kiyamet
günü bütün organlar bundan mesul tutulacaktır. Cenab-ı Hak, kiyamet
günü ağızları mühürleyecek, elleri ve ayakları konuşturacaktır. Onlar,
dünyada sahiplerinin ne yaptıklarına şahitlikte bulunarak bir bir söyleyeceklerdir. El,
ayak, göz, kulak sahibinin lehine ve aleyhine şahitlik yapacaktır
اَلْيَوْمَ
نَخْتِمُ
عَلَى
اَفْوَاهِهِمْ
وَتُكَلِّمُن
َا
اَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ
اَرْجُلُهُمْ
بِمَا
كَانُوا
يَكْسِبُونَ
&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; "O gün
cehennemliklerin ağızları mühürlenir de, onların yapıp ettiklerini, elleri anlatır, ayakları
da şahitlik eder." (Yâsîn, 36/65) حَتَّى
اِذَا مَا
جَآؤُهَا
شَهِدَ
عَلَيْهِمْ
سَمْعُهُمْ
وَاَبْصَارُهُمْ

وَجُلُودُهُمْ بِمَا
كَانُوا
يَعْمَلُونَ
 "Onlar ateşe
vardıklarında kulakları, gözleri ve derileri yaptıkları şeyler hakkında, kendi aleyhlerine
şahitlikte bulunacaklardır." (Fussilet, 41/20) يَوْمَ
تَشْهَدُ
عَلَيْهِمْ
اَلْسِنَتُهُمْ
وَاَيْدِيهِمْ
وَاَرْجُلُهُمْ
بِمَا
كَانُوا
يَعْمَلُونَ
 "O gün ki,
kendi dilleri, elleri ve ayakları bütün bu yaptıklarını açiğe vurarak, onların
aleyhine şahitlik edecektir." (Nûr, 24/24)
 Peygamber (s.a.s)
de şöyle buyurmuştur: إيًاكُمْ
والظَّنَّ ،
فإن الظَّنَّ
أكذبُ
الحدِيثَ
 “Zandan
alabildiğine sakınınız. Çünkü zan sözün en yalan olanıdır.”
(Buhârî, “Vesâyâ”, 8) Buna göre, her işittiğine
inanmaması, her gördüğünü iyice araştırmadan sonuç
çikarmaması müminin değişmeyen prensibi olmalıdır. Çünkü
kişinin her duyduğunu söylemesi ona günah olarak yazılır. كفي
بالمَرءِ
كَذِباً أنْ
يُحَدِّثَ
بِكُلِّ ما
سمعِ
 “Kişiye
günah olarak her duyduğunu söylemesi yeter.” Diğer bir hadiste de
أفْرَى
الفِرَى أنْ
يُرِيَ
الرجُلُ
عيْنَيْهِ ما
لَمْ تَرَيا
 "En
büyük yalan, görmediği düşü gördüm diye kişinin
gözlerine iftira etmesidir." (Buhârî, “Tabîr", 45) buyulmuştur.

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler